Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 22Tl029	**Kerkrade,** 7 juli **2022**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 22Rb050

Onderwerp

GGD Zuid-Limburg: begroting 2023 en jaaroverzicht 2021.

Beslispunten

- Een positieve zienswijze op de begroting van de GGD Zuid-Limburg 2023 afgeven;
- Het te dekken financiële tekort van € 157.708, -- mee nemen in de brede belangenafweging die zal plaatsvinden in het kader van de behandeling van de gemeentebegroting 2023;
- Het jaaroverzicht GGD Zuid-Limburg 2021 voor kennisgeving aannemen.

Inleiding

De GGD Zuid Limburg (hierna aangeduid met GGD) is een gemeenschappelijke regeling ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers. Ook zorgt de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die door de gemeenten aan de GGD zijn opgedragen.

De GGD Zuid Limburg kent vier programma's:

- GGD
- Jeugdgezondheidszorg (hierna aangeduid als JGZ)
- Acute Zorg
- Veilig Thuis

De taken van de GGD staan beschreven in het dienstverleningspakket en hebben een wettelijke grondslag in respectievelijk de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Zie de begroting GGD 2023 voor een nadere toelichting op de inhoud van de vier programma's en de diensten.

De ambitie van het regionale gezondheidsbeleid 'Zuid springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' en het meerjarenperspectief 2020-2023 van de GGD is de leidraad voor het beleid van de GGD in de periode 2020-2023.

Zoals gebruikelijk heeft het dagelijks bestuur van de GGD de Zuid-Limburgse gemeenteraden uitgenodigd om hun zienswijzen ten aanzien van de begroting 2023 kenbaar te maken. Dit kan tot uiterlijk 1 juli a.s.[1]

[1] Gezien de raadscyclus in Kerkrade zal deze datum niet haalbaar zijn. De behandeling in de commissie en de gemeenteraad van Kerkrade staat gepland op respectievelijk 5 en 14 juli aanstaande. Daarom zal de portefeuillehouder het Algemeen Bestuur van de GGD informeren over de uitkomst van de behandeling in de raadscommissie. Het Algemeen Bestuur kan hier dan kennis van nemen en er rekening mee houden bij de vaststelling van de begroting. Dit is een voor de GGD werkbare procedure, die eerder is toegepast.

Vervolgens zal het dagelijks bestuur de begroting 2023 ter vaststelling aan het algemeen bestuur van de GGD voorleggen. Daar kunnen dan de gemeentelijke zienswijzen in worden meegenomen.

Tot het programma “Acute Zorg” behoren de Regionale Ambulance Voorziening Zuid-Limburg (RAV ZL) en de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR). De financiering van de ambulancezorg is een verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraars. De kosten van de GHOR komen voor rekening van de deelnemende gemeenten. Dit verloopt echter via de begroting van de Veiligheidsregio. Daarom komt acute zorg in dit voorstel verder niet aan de orde.

Aan de begroting 2023 is het jaaroverzicht 2021 ter informatie toegevoegd. Deze informatie kan behulpzaam zijn bij het vormen van een zienswijze met betrekking tot de begroting 2023.

Doelstelling

1. De gemeenteraad in de gelegenheid stellen om zijn zienswijze op de begroting 2023 van de GGD kenbaar te maken en kennis te nemen van het jaaroverzicht 2021;
2. De financiële consequenties van de begroting GGD in de gemeentebegroting verwerken.

Argumenten

Begroting GGD

Voor de periode 2020-2023 hebben gemeenten de beleidsagenda bepaald. De regionale gezondheidsnota: ‘Zuid springt eruit, Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid’ en het meerjarenperspectief 2020-2023 van de GGD Zuid Limburg zijn hierbij de leidende documenten. Dit is verder uitgewerkt in de trendbreukaanpak.

Met de bij deze nota gevoegde conceptbrief van de gemeenteraad gericht aan het dagelijks bestuur van de GGD wordt een positieve zienswijze afgegeven. Deze wordt als volgt onderbouwd:

“De in de begroting opgenomen koers wordt onderschreven. Deze komt overeen met en ligt in het verlengde van de ambities van de Zuid-Limburgse gemeenten voor de gezondheid van hun inwoners. Voor de gemeente Kerkrade geldt, dat daarmee zowel de Zuid-Limburgse koers als lokale ambities met betrekking tot gezondheid en vitaliteit hand in hand gaan. Dat blijkt ook uit de (gefaseerde) ontwikkeling van de JGZ, die in 2022 in gang werd gezet en nu in de begroting 2023 de volgende fase ingaat.

Deze koers en ambities worden uitgewerkt in concrete dienstverlening, activiteiten en interventies en de daarvoor benodigde financiële middelen voor de komende jaren. De gemeenteraad is zich ervan bewust, dat extra investeringen en inspanningen nodig zijn om de ambities te kunnen waarmaken. Dat er een extra bijdrage van gemeenten wordt gevraagd, komt dan ook niet onverwacht. Wel is deze fors. Daarom vraagt de gemeenteraad aandacht voor een reële fasering en opbouw en kritische inschatting en beheersing van kosten”.

Deze zienswijze is het resultaat van de volgende overwegingen:

1. De in het regionaal gezondheidsbeleid opgenomen beleidsuitgangspunten vormen de basis voor de wijze waarop de GGD te werk gaat bij het inlopen van de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland.
2. Het regionaal gezondheidsbeleid en het Kerkraads beleid ten aanzien van gezondheid en vitaliteit liggen in elkaars verlengde en dragen bij aan elkaars doelstellingen.
3. De GGD Zuid-Limburg is daarmee een belangrijke partner voor “Vie, een leven in beweging” Kerkrade. De begroting van de GGDZL voorziet erin, dat de GGDZL de volgende Vie-programma’s samen met de betrokken partners kan uitvoeren:
   - Nu niet zwanger
   - Voorzorg
   - Stevig ouderschap

- Centering zwangerschap
- Knooppunten kansrijke start.

4. Met de tot het programma “GGD” behorende dienstverlening draagt de GGD dag en nacht bij aan de bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners.
5. Met de bestuurlijke opdracht vanuit de stuurgroep JGZ en de door het algemeen bestuur vastgestelde documenten ‘JGZ in Zuid-Limburg: een belangrijke investering voor de toekomst’ en ‘JGZ in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag’ is bewust gekozen voor de doorontwikkeling naar een JGZ van de toekomst (zie de bijlagen).
6. Bestuurlijk is de keuze gemaakt om (via een meerjarig traject) toe te werken naar een:
   a. nieuwe en professionele eigentijdse JGZ-organisatie.
   b. partner in de uitvoering van interventies gericht op de trendbreuk en vermindering van jeugdzorg.
   c. efficiënte en toekomstgerichte organisatie.
7. Deze JGZ van de toekomst rechtvaardigt een extra financiële bijdrage voor het programma “JGZ”.
8. De regiovisie ‘Geweld in Afhankelijkheid (GIA) Zuid-Limburg’ is de basis voor de begroting van het programma Veilig Thuis.

Het jaaroverzicht 2021

Het jaaroverzicht is volledig digitaal https://ggdzl-jaaroverzicht.nl/ en alleen ter informatie naar de gemeenten gezonden. Het verschaft inzicht in de prestaties, ontwikkelingen, trends en cijfers. Het afgeven van een zienswijze is niet aan de orde. Het wordt door het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld.

Kanttekeningen

Meerjarenperspectief.

In de begroting 2022 is bestuurlijk een omvangrijke transformatieopdracht meegegeven aan de JGZ, startend in 2022. Deze doorontwikkeling van een eigentijdse professionele JGZ vindt ook nog na 2023 plaats. De kosten hiervan zullen dan ook in 2024 en 2025 nog stijgen.

De ambities die voortvloeien uit het regionale gezondheidsbeleid “Zuid Springt Eruit” kennen eenzelfde ontwikkeling. Ook de hieraan verbonden kosten voor trendbreuk interventies zullen de komende jaren nog toenemen.

Covid-19.

Voor de bestrijding van de pandemie moet de GGD haar personeelsbestand continu op- en afschalen. Het vraagt veel extra inzet en capaciteit. Ook nu de gevolgen van Covid aanzienlijk zijn afgenomen, moet de organisatie op een nieuwe besmettingsgolf zijn voorbereid.
Alle kosten die de GGD in verband met COVID-19 maakt, worden bij het ministerie van VWS gedeclareerd. Deze komen dus niet voor rekening van de gemeenten. Daarom blijven ze bij het bepalen van een zienswijze met betrekking tot de begroting van de GGD buiten beschouwing.

Financiën
begroting van de GGD

<u>Algemene uitgangspunten begroting 2023</u>

- De GGD stelt jaarlijks een begroting op conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gemeenten.
- Het begrotingsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december.
- Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld met daarin vermeld de inkomsten en uitgaven voor het komende boekjaar, welke is voorzien van een toelichting en de nodige specificaties, waaronder overzichten van de ramingen van bijdragen van de gemeenten en van de opbrengsten van de verrichtingen die op tariefbasis aan de gemeenten en derden in rekening worden gebracht.

- Een eventuele herrekening van de index zal plaatsvinden op basis van de septembercirculaire in het 4e kwartaal van het lopende jaar.
- De begroting wordt op hoofdproductniveau, conform het dienstverleningspakket, opgesteld.
- Vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur gebeurt op programmaniveau waarbij de productbegroting ter informatie is toegevoegd.
- De GGD gebruikt voor de meerjarenraming een standaard index percentage van 1,75%.
- Voor het programma GGD is de begroting 2023 met 1,5% voor materieel en 2% voor personele kosten geïndexeerd.
- De effecten van COVID-19 voor de begroting 2023 zijn nu nog niet inzichtelijk. Deze zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt. Indien noodzakelijk zal hiervoor een begrotingswijziging worden gemaakt maar naar verwachting zullen alle kosten door het rijk worden gedragen.

<u>Uitgangspunten programma JGZ</u>

- De begroting 2023 zal de (financiële) basis vormen van de opdracht die aan de JGZ is gesteld. De meerjarenraming zal inzicht geven in de groei naar een volledig getransformeerde JGZ.
- Bij het opstellen van de begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers van het Centraal Planbureau. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de opbrengsten (inclusief gemeentelijke bijdrage) worden geïndexeerd.
- Voor 2023 hanteert de JGZ een index van 1,5% voor materieel en een index van 2% voor personele kosten.

<u>Uitgangspunten Veilig Thuis</u>

- De bijdrage van de gemeenten voor het programma Veilig Thuis is gebaseerd op een aantal parameters uit het gemeentefonds en kent een peildatum van 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar (begroting 2023 is gebaseerd op parameters van 2021).
- Voor 2023 hanteert de Veilig Thuis een index van 1,5% voor materieel en een index van 2% voor personeel.

In de GGD-begroting is een aantal ontwikkelingen en ambities verwerkt. Deze brengen extra kosten met zich mee. Incidentele en structurele kosten die:

- autonoom zijn;
- het gevolg zijn van eerder genomen besluiten;
- een indicatie zijn van kosten voor activiteiten waarover nog een besluit moet worden genomen

Samenvatting ontwikkelingen en ambities en de financiële effecten daarvan voor de begroting GGDZL			
Omschrijving	**Incidenteel**	**Structureel**	**Effect gemeentelijke bijdrage 2023**
Indexering (1)		634.178	634.178
Wet- en regelgeving (2)		450.000	450.000
Totaal autonome ontwikkelingen		**1.084.178**	**1.084.178**
Eigentijdse JGZ		200.000	200.000
Borging “voorzorg” en “stevig		187.000	187.000
Borging ”nu niet zwanger”		250.000	250.000
Borging programmabureau		60.000	60.000
Bijstelling begroting Veilig Thuis		0	0
Totaal bestuurlijk gemaakte afspraken		**697.500**	**697.500**
Bestuurlijk traject toekomstige GGD (4)	200.000		200.000

Ambities “Zuid springt eruit” (5)		809.000	809.000
Totaal bestuurlijk nog te besluiten	**200.000**	**809.000**	**1.009.000**
Totale bijstelling gemeentelijke bijdragen 2023	**200.000**	**2.590.678**	**2.790.678**

Toelichting[2] :

1. voor alle GGD programma’s: GGD, VT, JGZ.
2. als gevolg van aangescherpte wetgeving rond AVG en IT, onder andere naar aanleiding van de landelijke datalekken bij de GGD in 2021, zijn extra investeringen noodzakelijk.
3. dit betreffen de trendbreukambities die in 2022 al in de begroting zijn opgenomen maar waarvan a.g.v. nog lopende subsidies tot eind 2021 door derden, nog niet alle kosten in de GGD begroting waren verwerkt. De hier opgenomen bedragen betreffen dus een ophoging tot de totale kosten van de betreffende interventies.
4. bestuurlijk is een incidenteel bedrag van € 200.000 aangemerkt voor het traject van doorontwikkeling van de GGD i.r.t. het vertrek van de RAV, de landelijke ontwikkelingen mbt de toekomstige rol en positie van GGD-en m.b.t. gezondheidsbevordering en de ontwikkeling van een volgend meerjarenprogramma vanaf 2023.
5. betreft de trendbreukambities die voor 2023 opgenomen worden binnen de JGZ conform het vastgestelde regionale gezondheidsbeleid 2020-2023 en de bestuurlijke notitie ‘Jeugdgezondheidszorg, De toekomst start vandaag’ en de besluitvorming in het DB hieromtrent. Om de trendbreukambitie in de komende jaren te realiseren is het van belang om meer (bewezen effectieve) interventies in te zetten en regionaal meer massa te maken. In lijn met de beleidsuitgangspunten uit het regionale gezondheidsbeleid is het daarom aan te bevelen om in 2023 de volgende interventies, gefaseerd uit te rollen en structureel in de begroting op te nemen:

    a. Uitbreiding “voorzorg” en “stevig ouderschap” € 259.000
    b. Centering Pregnancy en Centering Parenting[3]
    c. Netwerkaanpak kinderen met overgewicht en obesitas € 375.000
    d. Knooppunten rondom het onderwijs en kansrijke start € 175.000
    e. M@ZL in het MBO[3]

Financiën
gemeentebegroting Kerkrade

De opbrengst die de GGDZL begroot als bijdrage van de Zuid-Limburgse gemeenten stijgt dus met € 2.790.678, --(zie hierboven) en bedraagt totaal voor Zuid-Limburg € 33.706.514, -- (exclusief GHOR).
Dit totaalbedrag wordt over deze gemeenten verdeeld. Daarvoor gelden verschillende verdeelsleutels:

- Programma GGD: aantal inwoners
- Programma JGZ: aantal jeugdigen (ivm wijziging met een ingroeiscenario van 4 jaar)
- Programma Veilig Thuis: een aantal parameters uit het gemeentefonds en peildatum 1 januari T-2

De uitkomst van het toepassen van deze verdeelsleutels is elk jaar weer anders. Daardoor varieert het aandeel (percentage) van de gemeente Kerkrade in de totale kosten van jaar tot jaar.

Voor de gemeente Kerkrade betekent dit het volgende.

Financiële effecten van begroting GGDZL voor gemeentebegroting Kerkrade

[2] Zie voor een nadere toelichting ook de bijlage “Financiële doorkijk begroting 2023”
[3] In verband met de huidige arbeidsmarkt en de opgave die de JGZ heeft om door te ontwikkelen naar een eigentijdse professionele JGZ is ervoor gekozen om deze interventies vooralsnog niet in de begroting op te nemen.

	2022		2023			
Programma	Bijdrage aan GGD	Begroot	Bijdrage aan GGD	Begroot	Kostenstijging bijdrage t.o.v. 2022	Begrotingssaldo
GGD	521.714	523.000	598.848	540.000	77.134	-58.848
JGZ	1.384.683	1.386.100	1.473.888	1.386.100	89.205	-87.788
Veilig Thuis	525.494	527.000	538.072	527.000	12.578	-11.072
Totaal	**2.431.891**	**2.436.100**	**2.610.808**	**2.453.100**	**178.917**	**-157.708**

Voorgesteld wordt om het te dekken financiële tekort van € 157.708, -- mee te nemen in de brede belangenafweging die zal plaatsvinden in het kader van de behandeling van de gemeentebegroting 2023.

Communicatie

De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd met de GGD (zie bijgevoegde conceptbrief).

Uitvoering

Het algemeen bestuur van de GGD is van plan de begroting 2023 vast te stellen op 6 juli aanstaande. De behandeling in de commissie B&S en de gemeenteraad van Kerkrade staat gepland op respectievelijk 5 en 14 juli aanstaande. Daarom zal de portefeuillehouder GGD het algemeen bestuur van de GGD informeren over de uitkomst van de behandeling in de commissie B&S. Daar kan het algemeen bestuur dan kennis van nemen en rekening mee houden bij de vaststelling van de begroting. Dit is een voor de GGD werkbare procedure, die eerder is toegepast.

Gezondheid en Vitaliteit

Het bewaken en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners is een kerntaak van de GGD.
Daarom maakt de GGD ook deel uit van het netwerk van organisaties en voorzieningen dat voor de trendbreuk in Zuid-Limburg moet gaan zorgen: gezondheidsachterstand t.o.v. het landelijk gemiddelde inlopen en daarmee de trend breken. Het programmabureau trendbreuk is nauw verbonden met de GGD. De relatie met Vie is dan ook evident. Ook de GGD zet zich in voor een gezonde jeugd, vitaliteit in de wijk en vitale ouderen. Daar past de in gang gezette ontwikkeling naar een goed toegeruste, eigentijdse en toekomstbewuste jeugdgezondheidszorg prima bij.
De begroting van de GGDZL voorziet erin, dat de GGDZL de volgende Vie-programma's samen met de betrokken partners kan uitvoeren:

- Nu niet zwanger
- Voorzorg
- Stevig ouderschap
- Centering zwangerschap
- Knooppunten kansrijke start